

Häckfåglar i Svartsjö dämme 2008

Urpo Könnömäki

Våtmarken nordost om Svartsjö slott var åter vattenfylld våren 2008 eftersom Mälaren också hade högvatten. Någon slåtter av fjolårsvegetation hade dock inte gjorts eftersom isen under vintern inte varit tillräckligt stark. Som vanligt växte området ytterligare igen under sommaren och hösten. Här redovisas årets par- och kullräkning. Resultatet är sämre än fjolårets. För övriga fågeliakttagelser hänvisas till "Observationer i Ekerö kommun", sidan 22.

Biotopförhållanden 2008

Vintern 2008 slogs en del vegetation vid karterna på Dämmet men det fanns ingen is som bar i själva Dämmet. Detta gjorde att siktförhållandena var dåliga redan under våren. Högvatten rådde i Mälaren och också i Dämmet, eftersom vallen mot kanalen inte är tät.

I en nyanlagd våtmark blir alltid näringsutbudet stort (Könnömäki & Sondell 2004), åtminstone de första åren. Fortfarande gäller detta i Dämmet, där många ungar av grågås, kanadagås, knipa, sothöna och gräsand kunde räknas in i maj – juni.

Vid midsommartid hade vegetationen tagit över sjöytorna i Dämmet. Det fanns fortfarande gott om fåglar, men de syntes inte så bra. Detta tillstånd rådde också under hösten.

Planer för 2009

Vad som närmast händer i vinter är att vegetationen åter kommer att slås på isen genom kriminalvårdsanstaltens försorg, så att liknande förhållanden som rådde våren 2007 kommer att skapas.

Under våren skall vi göra ett tak som kan fungera som regnskydd under plattformen och sittplatser uppe på plattformen. Vi hoppas att betetrycket kan ökas något genom att betesdjuren släpps ut tidigare på försommaren 2009 och får beta så sent som möjligt på hösten. Vi bör då kunna hoppas på lite lägre vegetation och därmed bättre sikt under 2009. Även om bete har etablerats kommer vinterslåtter likt den som har utförts 2007 att vara nödvändig. Vi får hoppas på bättre isläge än 2008.

Foto Göran Forsberg

Rödbena häckade troligen 2008

Tabell 1. Antal häckande par/revir eller maximalt observerade kullar knutna till Svartsjö däme.

Inventerade arter	Summa 2004	Summa 2005	Summa 2006	Summa 2007	Summa 2008	Kommentarer 2008
<i>Sjö- och våtmarksfåglar</i>						
Knölsvan	0	0	1	1	0	ingen häckning
Grågås	4	7	7	8	8	43 ungar
Kanadagås	5	5	5	5	5	tillfälligt i Dämnet
Gräsand	5	6	8	8	8	8 par med ungar
Skedand	4	2	4	4	2	ett par troligen häckade
Brunand	0	1	2	2	1	ingen häckning noterad
Snatтерand	0	2	4	4	3	ingen häckning noterad.
Årta	0	1	2	2	0	ingen häckning noterad
Knipa	0	6	7	7	7	häckning troligen i parken
Sothöna	4	8	8	8	8	8 par med ungar
Tofsvipa	5	7	7	7	7	6 par med ungar sågs
Dammsnäppa	0	1	0	0	0	ingen observation.
Rödbena	2	2	2	1	1	ett par häckade troligen
Enkelbeckasin	?	2	4	4	3	svår inventerad
Mindre strandpip.		2	2	2	1	2 ungar sågs
Vattenrall	0	0		1	2	trolig häckning
Fiskmåsa	2	2	2	1	1	ett par på elstolpe
Summa	31+?	54	65	67	57	

Artvisa kommentarer

Vid häckfågelinventeringen av Svartsjö däme har samma metodik använts som i Svartsjövikens. I tabell 1 redovisas resultatet. Årets tabell är inte riktigt jämförbar med fjolårets. Se vidare kommentarerna per art.

Knölsvan Ingen häckning noterad.

Grågås Åtta par med ungar kunde inräknas. Uppemot 100 individer översomrade.

Kanadagås Som mest fem par med ungar kunde ses. De stannade relativt kort tid i Dämnet. När ungarna blivit större rörde de sig troligen ut i Mälarens fjärdar.

Gräsand Som mest räknades åtta kullar. De växte bra och en stor del av ungarna blev troligen flygfärdiga. De flesta kullarna härstammade sannolikt från Svartsjövikens.

Snatтерand Flera snatтерänder höll till vid

Dämnet till och från. Ingen häckning kunde konstateras.

Skedand Enstaka fåglar uppehöll sig i Dämnet. Trolig häckning, ungar sågs inte.

Bläsand Några par har uppehållit sig i området på våren – sommaren men det är troligen yngre inte häckande par.

Kricka Mycket svårt att skilja revirhävande från yngre inte häckande men översomrande fåglar. Inga ungpullar har observerats, vilket i fortsättningen kommer att krävas för att registrera häckning.

Årta Enstaka fåglar sågs under våren.

Brunand Ett par samt några enstaka fåglar uppehöll sig i Dämnet.

Knipa Sju kullar kunde räknas in, säkerligen kom de från botträd i Svartsjö slottspark.

Sothöna En av de få större våtmarksarter som verkligen hade bon i Dämmet med åtta par. Någon invandring av sothönspar från Svartsjöviken kunde inte märkas. Troligen är sothönsen mycket revirbundna och tillåter inte invandring utifrån.

Tofsvipa Uppskattningsvis 7 par etablerade sig i Dämmet. Bon och ungar noterades för minst 5 par. Möjligen kan någon kull ha tillkommit från åkermarken genom invandring.

Dammsnäppa Ingen enda observation av dammsnäppa gjordes 2008.

Rödbena Svartsjö Dämme erbjöd en betydligt bättre biotop än egentliga Svartsjöviken. Trolig häckning, ungfåglar sågs.

Enkelbeckasin Svårinventerad. Tre par markerade revir.

Mindre strandpipare Ett par med två ungar.

Referens

Könnömäki, U. & Sondell, J 2004 Svartsjö Dämme. I Fåglar på Mälarsjöarna 2004 s. 19–21.

Mindre strandpipare häckade 2008